

Erken Çocuklukta Müdahale Programı (ETEÇOM) İle İlgili Bilimsel Çalışmaların Betimsel Analizi

Arş.Gör. D. Merve Tuna, Arş.Gör.
Gözde Tomris, Prof.Dr. İbrahim H.

Diken

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Erken Çocuklukta Müdahale Programı (ETEÇOM) ile yapılan bilimsel çalışmaları incelemek ve tartışmaktır.

Tanımlar

Erken Müdahale Programı

- ✓ 0-8 yaş
- ✓ Risk altında
- ✓ Eğitim, sağlık ve bakım hizmetleri

Etkileşim Temelli Erken Çocuklukta Müdahale Programı (ETEÇOM)

- ✓ ETEÇOM, ilişki-temelli yaklaşıma (Relationship-Based Approach) dayalı bir programdır.
- ✓ İlişki temelli uygulamalar birincil bakıcının (ebeveyn ya da uzman/eğitimci) çocuğu ile etkileşiminin niteliğini geliştirmeye ve dolayısı ile çocuğun gelişimini (bilişsel, sosyal-duygusal ve iletişim) desteklemeyi hedefler.

ETEÇOM Neleri Kapsar?

- ✓ Çocuğun bilişsel, iletişim ve sosyal duygusal gelişim alanlarında 16 temel davranışı kazanmasını ya da geliştirmesini hedeflemektedir.
- ✓ ETEÇOM'da 16 temel davranışı kazandırmaya yönelik 66 öğretimsel strateji ve bu temel davranış ve stratejilerin mantığını açıklamaya yardımcı olan bilgi notlarını içermektedir.

Gelişim Alanları ve Temel Davranışlar

BİLİŞSEL

- Sosyal oyun
- Etkileşim başlatma
- Araştırma
- Problem çözme
- Pratik yapma

İLETİŞİM

- Etkinliğe katılım
- Ortak dikkat
- Seslendirme
- Amaçlı iletişim
- Karşılıklı konuşma/sohbet

SOSYAL-DUYGUSAL

- Güven
- Empati kurma
- İşbirliği yapma
- Duygusal düzenleme
- Kendine güven
- Kontrol etme

ETEÇOM Nasıl Uygulanır?

- ✓ Haftada 1-2 saatlik oturumlar
- ✓ Her oturumda 1-2 strateji
- ✓ Yaklaşık 6 ay

*

—

Yöntem

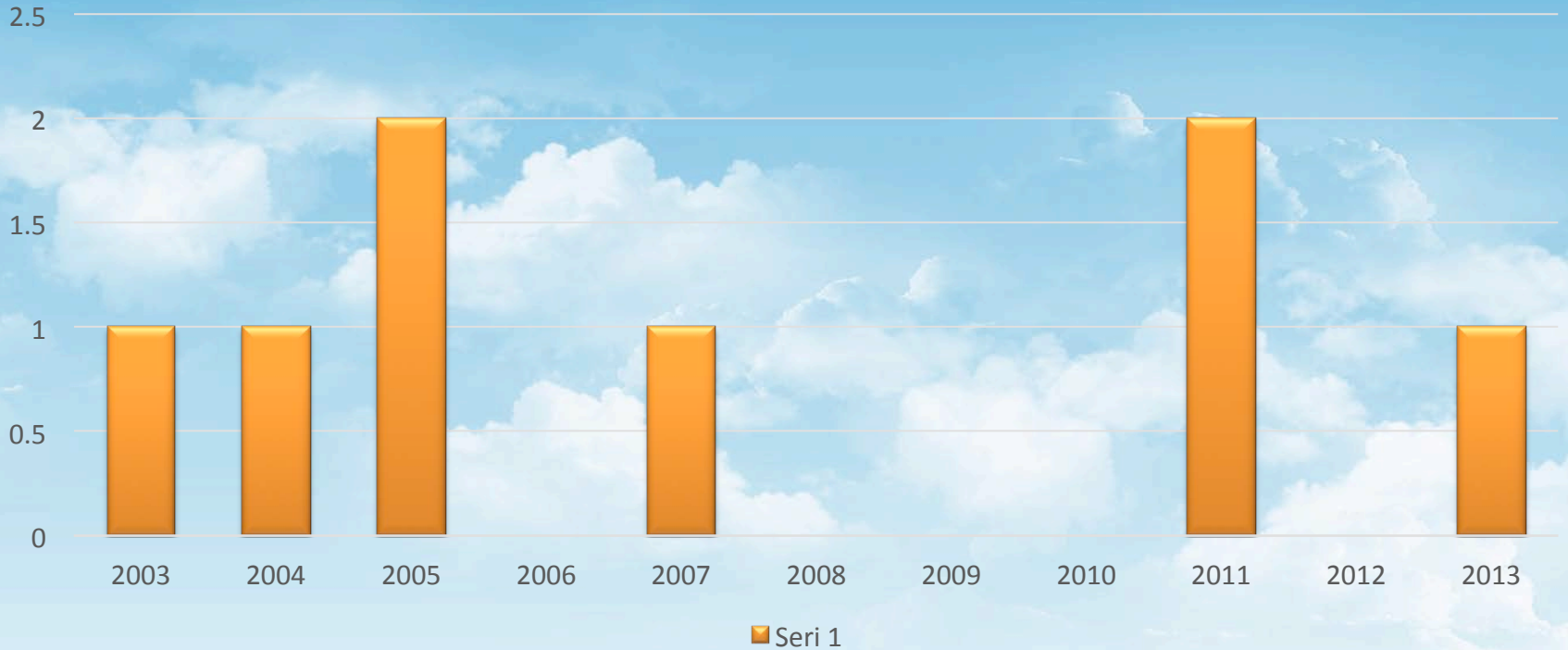
- ✓ Anahtar kelimeler; «Responsive Teaching», «Responsive Teaching Strategies», «Etkileşim Temelli Erken Çocuklukta Müdahale Programı»
- ✓ İnternet üzerinden(EBSCO-Host, ScienceDirect, GoogleScholar, ProQuest) elektronik veritabanları

Ölçütler

- ✓ 2003-2014 yılları arasında yapılmış olması
- ✓ Araştırmaların hakemli dergide yayınlanmış olması

Ölçütlere uyan toplamda 8 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalar, yıllara dağılımına göre, amaçlarına, katılımcı özelliklerine, veri toplama süreci, kullanılan araştırma yöntemine göre sınıflandırılarak açıklanmıştır.

Yıllara Göre Yapılan Araştırma Sayılarının Dağılımı

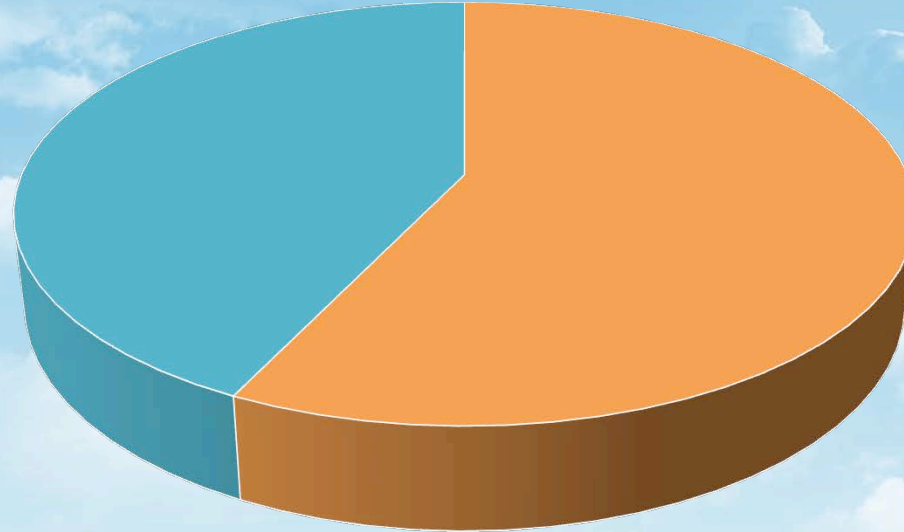

Amaçlar

Etkileşim Temelli Erken Çocuklukta Müdahale Programı'nın (ETEÇOM) annelerin ve çocukların etkileşimsel davranışları ve çocukların gelişimsel düzeylerine olan etkililiğinin incelenmesi

Katılımcı Özellikleri

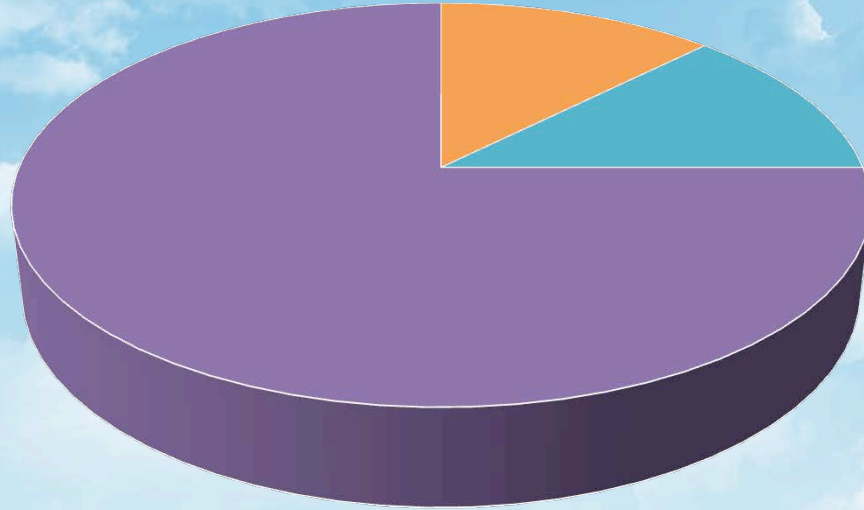
Yaşlara göre dağılım

- 3 yaş
- 3-6 yaş
- 6-9 yaş

Katılımcı Özellikleri

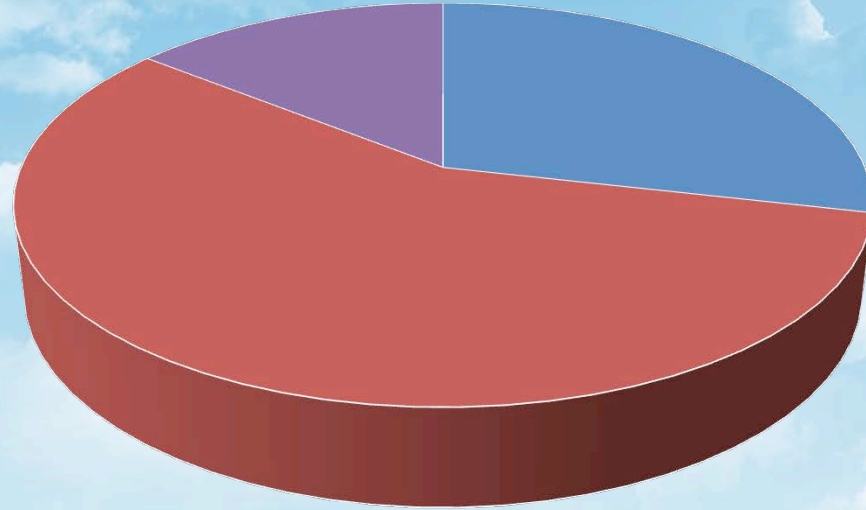
Katılımcıların yetersizlik grubuna göre dağılımları

■ DS ■ OSB ■ Karma ■

Katılımcı Özellikleri

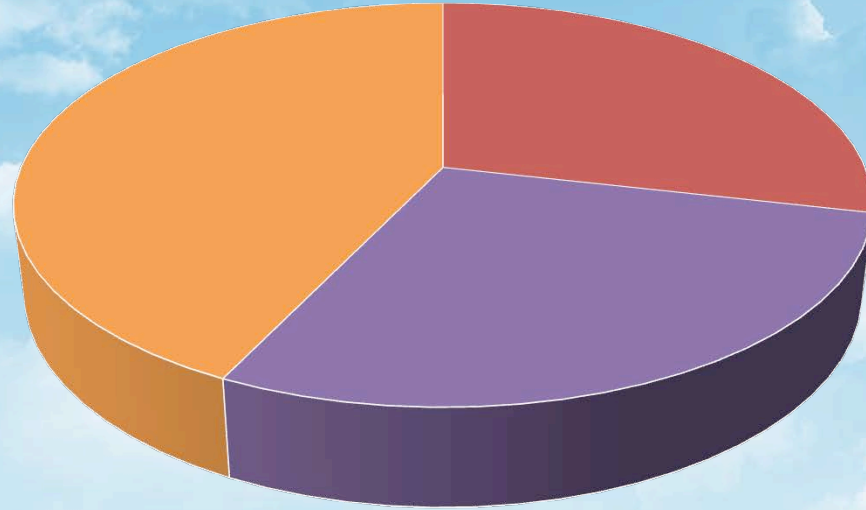
Annelerin ortalama yaş aralıklarına göre dağılımı

■ 30-33 ■ 34-36 ■ 37-39 ■ 40 ve üzeri

Katılımcıların Özellikleri

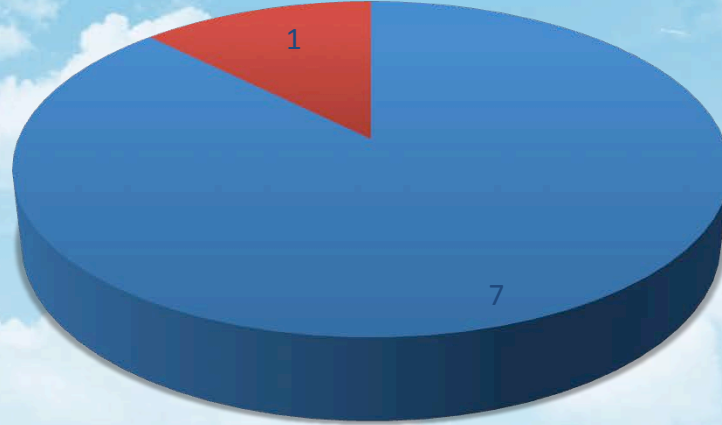
Annelerin ortalama eğitim sürelerinin çalışmalara göre dağılımı

■ 8 - 10 yıl ■ 11-13 yıl ■ 14 ve üzeri

Yöntem

Araştırmaların yöntemlere göre dağılımı

■ Deneysel Model ■ Vaka Çalışması

Veri Toplama Süreci

Çalışmaların tamamında veriler ön test- son test yoluyla toplanmıştır.

Tartışma

Ulaşılan tüm çalışmalarda Etkileşim Temelli Erken ocuklukta Müdahale Programı'nın (ETEÇOM) annelerin ve çocukların etkileşimsel davranışları ve çocukların gelişimsel düzeylerine üzerinde etkili olduğu grlmştr.

Yetişkin katılımcıların tamamının anne ve çoğunluğunun da evli olduğu görölmüştür.

Araştırmaların çoğunda çocuk katılımcıların farklı yetersizlik gruplarından oluştuğu görölmüştür.

Çalışmalardan birinde (Kim&Mahoney,2005) annelerin stres ve depresyon düzeyine bakılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında diğer çalışmalarda da yetişkin katılımcıların stres ve depresyon gibi psikolojik özelliklerinin incelenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ulusal ve Uluslararası alanyazında yapılan tarama, ETEÇOM'un etkililiğine ilişkin araştırmaların sınırlı sayıda olduğunu göstermektedir.

Çalışmaların %86'sında katılımcıların araştırma modeline göre sınırlı sayıda olduğu görülmüş ve bu çalışmalarda da bu durum sınırlılık olarak belirtilmiştir.

Öneriler

Yetişkin katılımcıların tamamının anne ve çoğunluğunun da evli olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ileriki araştırmalarda bekar anneler ve babalarla da çalışılması önerilebilir.

İleriki araştırmalarda tek bir yetersizlik grubuna ilişkin çalışma yürütülmesi düşünülebilir.

İleriki araştırmalarda etkililik verilerine ek olarak sosyal geçerlik verilerinin toplanması planlanabilir.

Kaynakça

Karaaslan, Ö. & Mahoney, G. (2013). Effectiveness of responsive teaching with children with down syndrome. *Intellectual and Developmental Disabilities, 51* (6), 458-469.

Karaaslan, Ö., Diken, İ.H. & Mahoney, G. (2011). A randomized control study of responsive teaching with young turkish children and their mothers. *Topics in Early Childhood Special Education, 33* (1), 18-27.

Karaaslan, Ö., Diken, İ.H. & Mahoney, G. (2011). The effectiveness of the responsive teaching parent-mediated developmental intervention programme in Turkey: a pilot study. *International Journal of Disability Development and Education, 58* (4).

Kim, J.M. & Mahoney, G. (2004). The effects of mother's style of interaction on children's engagement: implications for using responsive interventions with parents. *Topics in Early Childhood Special Education, 24* (1), 31-38.

Kim, J.M. & Mahoney, G. (2005). The effects of relationship focused intervention on Korean parents and their young children with disabilities. *Research in Developmental Disabilities, 26*, 117-130.

Mahoney, G. & Perales, F. (2005). Relationship-focused early intervention with children with pervasive developmental disorders and other disabilities: a comparative study. *Developmental and Behavioral Pediatrics, 26* (2), 77-85.

Mahoney, G. & Perales, F. (2003). Using relationship-focused intervention to enhance the social emotional functioning of young children with autism spectrum disorder. *Topics in Early Childhood Special Education, 23* (2), 74-86.

TEŞEKKÜRLER...